ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

F. G. JACOBS

της 17ης Νοεμβρίου 2005 [1]

1. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Gerechtshof te 's-Hertogenbosch (Κάτω Χώρες) υπέβαλε το ερώτημα αν το κοινοτικό δίκαιο απαγορεύει στις Κάτω Χώρες να επιβάλλουν την καταβολή εισφορών στο εθνικό ασφαλιστικό σύστημα για το εισόδημα που έχει τη μορφή τόκων καταβληθέντων από εταιρία εδρεύουσα στις Κάτω Χώρες σε Ολλανδό υπήκοο κάτοικο Βελγίου, στην περίπτωση του οποίου εφαρμόζονται τόσο η ολλανδική όσο και η βελγική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως σύμφωνα με τον κανονισμό 1408/71 [2].

2. Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του L. H. Piatkowski και του επιθεωρητή της αρμόδιας φορολογικής αρχής (στο εξής: «Επιθεωρητής»).

Η εφαρμοστέα κοινοτική νομοθεσία

3. Ο τίτλος ΙΙ του κανονισμού 1408/71 περιέχει σειρά κανόνων για τον προσδιορισμό της νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφαλίσεως που εφαρμόζεται στα πρόσωπα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού. Οι κανόνες αυτοί στηρίζονται στην αρχή σύμφωνα με την οποία ένα πρόσωπο που ασκεί μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα υπόκειται, σε δεδομένο χρονικό σημείο, στη νομοθεσία ενός μόνον κράτους μέλους («η αρχή του ενός κράτους»). Έτσι, το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 θεσπίζει τον ακόλουθο γενικό κανόνα:

«Με την επιφύλαξη των άρθρων 14γ και 14στ, τα πρόσωπα για τα οποία ισχύει ο παρών κανονισμός υπόκεινται στη νομοθεσία ενός μόνου κράτους μέλους. Η νομοθεσία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος τίτλου.»

4. Η αρχή του ενός κράτους εφαρμόζεται επί των προσώπων που ασκούν μισθωτή

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

2 — Κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73). Το κείμενο του κανονισμού, όπως έχει τροποποιηθεί, παρατίθεται στο μέρος Ι του παραρτήματος Α του κανονισμού (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996, για τροποποίηση και ενημέρωση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1). Οι κρίσιμες εν προκειμένω διατάξεις τροποποιήθηκαν περαιτέρω (μολονότι η τροποποίηση δεν είναι κρίσιμη) με τον κανονισμό (ΕΚ) 1606/98 του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998 (ΕΕ 1998, L 209, σ. 1), που τέθηκε σε ισχύ στις 25 Ιουλίου 1998.

δραστηριότητα στο έδαφος περισσοτέρων του ενός κρατών μελών [3], επί των προσώπων που ασκούν μη μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος περισσοτέρων του ενός κρατών μελών [4], και (ως γενικός κανόνας) επί των προσώπων που ασκούν μισθωτή δραστηριότητα σε ένα κράτος μέλος και μη μισθωτή δραστηριότητα σε ένα άλλο [5].

5. Όπως συνάγεται από το γράμμα του άρθρου 13, παράγραφος 1, ο τίτλος ΙΙ περιέχει μόνο δύο εξαιρέσεις από την αρχή αυτή.

6. Το άρθρο 14στ αφορά τους δημοσίους υπαλλήλους που είναι παράλληλα μισθωτοί σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη· το άρθρο αυτό δεν αποτελεί αντικείμενο της υπό κρίση υποθέσεως.

7. Το άρθρο 14γ, στοιχείο α', θέτει τον γενικό κανόνα ότι ένα πρόσωπο που ασκεί ταυτόχρονα μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος ενός κράτους μέλους και μη μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος άλλου κράτους μέλους υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους όπου ασκεί μισθωτή δραστηριότητα.

8. Το άρθρο 14γ, στοιχείο β', εξειδικεύει αυτόν τον κανόνα σε ορισμένες περιπτώσεις. Κατά το άρθρο 14γ:

«Το πρόσωπο που ασκεί ταυτόχρονα μισθωτή και μη μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος διαφορετικών κρατών μελών υπόκειται:

[...]

β) στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο παράρτημα VII:

— στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ασκεί μισθωτή δραστηριότητα [...], και

— στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ασκεί μη μισθωτή δραστηριότητα [...]».

3 — Άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71.

4 — Άρθρο 14α, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71.

5 — Άρθρο 14γ, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71.

9. Το παράρτημα VII του κανονισμού 1408/71 απαριθμεί τις περιπτώσεις στις οποίες ένα πρόσωπο υπόκειται ταυτόχρονα στη νομοθεσία δύο κρατών μελών:

«1. Όταν ασκεί μη μισθωτή δραστηριότητα στο Βέλγιο και μισθωτή δραστηριότητα σε οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος».

Η εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία

10. Κατά τον κρίσιμο χρόνο, η ολλανδική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως προέβλεπε ότι ο κάτοικος αλλοδαπής που υπέκειτο σε φορολογία εισοδήματος από εργασία στις Κάτω Χώρες ασφαλιζόταν υποχρεωτικά στα τέσσερα γενικά συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως των Κάτω Χωρών [6].

11. Το πρόσωπο αυτό ήταν επίσης υπόχρεο καταβολής εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως [7].

12. Στην περίπτωση κατοίκου αλλοδαπής, το ύψος των εισφορών καθοριζόταν αναλόγως του φορολογητέου εισοδήματος του ασφαλισμένου στην ημεδαπή κατά την έννοια του Wet op de inkomstenbelasting (νόμου περί φορολογίας εισοδήματος) του 1964 [8].

13. Το φορολογητέο εισόδημα στην ημεδαπή οριζόταν ως το ακαθάριστο εισόδημα στην ημεδαπή [9], και αυτό με τη σειρά του ως κάθε μορφής εισόδημα, συμπεριλαμβανομένου (i) του εισοδήματος από εργασία και (ii) του καθαρού εισοδήματος που απορρέει από οφειλές προς αυτόν εταιρίας εδρεύουσας στις Κάτω Χώρες, στην οποία ο δικαιούχος είχε ουσιαστική συμμετοχή που δεν συγκαταλεγόταν στα περιουσιακά στοιχεία της επιχειρήσεως [10].

14. Αντίστοιχα, στην περίπτωση κατοίκου ημεδαπής, το ύψος των εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως καθοριζόταν αναλόγως του συνολικού εισοδήματος του ασφαλισμένου, ανεξαρτήτως χώρας προελεύσεως, κατά την έννοια του Wet op de inkomstenbelasting.

6 — Άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο b, του Algemene Ouderdomswet (γενικού νόμου περί συντάξεων γήρατος) και αντίστοιχες διατάξεις του Algemene nabestaandenwet (γενικού νόμου περί παροχών υπέρ επιζώντων), Algemene Kinderbijslagwet (γενικού νόμου περί οικογενειακών παροχών) και Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (γενικού νόμου περί ασφαλίσεως ασθενείας).

7 — Άρθρο 6 του Wet financiering volksverzekeringen (νόμου περί χρηματοδοτήσεως της κοινωνικής ασφαλίσεως).

8 — Άρθρα 7 και 8 του Wet financiering volksverzekeringen.

9 — Άρθρο 48, παράγραφος 3, του Wet op de inkomstenbelasting.

10 — Άρθρο 49, παράγραφος 1, στοιχείο c, σημεία 1 και 4, του Wet op de inkomstenbelasting.

Η κυρία δίκη και το προδικαστικό ερώτημα

15. Το αιτούν δικαστήριο αναλύει τα πραγματικά περιστατικά που έδωσαν λαβή για τη διαφορά της κυρίας δίκης ως ακολούθως.

16. Ο L. H. Piatkowski, υπήκοος Κάτω Χωρών, κατοικούσε στις Κάτω Χώρες έως το 1996, οπότε εγκαταστάθηκε στο Βέλγιο. Ήταν κάτοικος Βελγίου κατά τη διάρκεια του 1998, έτος κατά το οποίο εργάσθηκε τόσο στις Κάτω Χώρες όσο και στο Βέλγιο.

17. Στις Κάτω Χώρες εργαζόταν ως διευθυντής της Vanderheide Beheer BV (στο εξής: Vanderheide), εταιρίας με έδρα στις Κάτω Χώρες. Η Vanderheide αποτελεί θυγατρική εταιρία εξ ολοκλήρου ανήκουσα στην Marlon NV, εταιρία εδρεύουσα στο Βέλγιο, τα μερίδια της οποίας ανήκουν καθ' ολοκληρίαν στον L. H. Piatkowski και τη σύζυγό του. Ο μισθός που καταβάλλεται στον L. H. Piatkowski από την Vanderheide υπόκειται σε φορολογία στις Κάτω Χώρες ως εισόδημα από εργασία· συνεπώς ήταν υποχρεωτικά ασφαλισμένος κατά την ολλανδική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως και άρα υποχρεούτο στην καταβολή ασφαλιστικών εισφορών.

18. Στο Βέλγιο ο L. H. Piatkowski εργαζόταν ως διευθυντικό στέλεχος μιας ή περισσοτέρων εταιριών εδρευουσών στο Βέλγιο. Από την άποψη της βελγικής νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφαλίσεως, οι δραστηριότητες αυτές δεν λογίζονται ως μισθωτή εργασία.

19. Ο L. H. Piatkowski είχε μια απαίτηση κατά της DuvedeC BV, εταιρίας εδρεύουσας στις Κάτω Χώρες, το 41 % του μετοχικού κεφαλαίου της οποίας κατείχε η Vanderheide. Το 1998 κατεβλήθησαν στον L. H. Piatkowski τόκοι για την ως άνω απαίτηση. Αυτή η καταβολή τόκων, δεδομένου ότι πληρούσε τις προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 49, παράγραφος 1, στοιχείο c, σημείο 4, του Wet op de inkomstenbelasting [11], αποτελούσε, κατά το ολλανδικό δίκαιο, μέρος του φορολογητέου εισοδήματος του L. H. Piatkowski.

20. Ο επιθεωρητής συμπεριέλαβε συνεπώς την καταβολή τόκων στη βάση υπολογισμού των εισφορών στο εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως που όφειλε ο L. H. Piatkowski στις Κάτω Χώρες για το έτος 1998.

21. Στο Βέλγιο, η καταβολή τόκων δεν συμπεριελήφθη στον υπολογισμό των εισφορών του L. H. Piatkowski στο εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως για το έτος αυτό [12].

22. Ο L. H. Piatkowski υποστηρίζει την άποψη ότι κατά τον κανονισμό 1408/71 η δικαιοδοσία εισπράξεως ασφαλιστικών εισφορών ανήκει στο Βέλγιο λόγω της κατοικίας του.

11 — Βλ. σημείο 13 ανωτέρω.

12 — Σύμφωνα με την Επιτροπή, οι τόκοι από χρέη θεωρούνται στο Βέλγιο ως εισόδημα από κινητή προσωπική περιουσία και δεν είναι κρίσιμοι για τον υπολογισμό των εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως, ο οποίος βασίζεται αποκλειστικά στο εισόδημα από εργασία.

23. Το αιτούν δικαστήριο έχει αμφιβολίες ως προς την ορθή ερμηνεία του άρθρου 14γ, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71. Ανέστειλε συνεπώς τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο το εξής ερώτημα:

«Απαγορεύει το κοινοτικό δίκαιο, και ειδικότερα το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και το άρθρο 14γ, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71 (όπως ίσχυε το 1998), στις Κάτω Χώρες να επιβάλλουν την καταβολή εισφορών στο εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως για το εισόδημα που έχει τη μορφή τόκων που καταβλήθηκαν από εταιρία εδρεύουσα στις Κάτω Χώρες σε κάτοικο Βελγίου ο οποίος υπόκειται, κατά το άρθρο 14γ, στοιχείο β', σε συνδυασμό με το σημείο 1 του παραρτήματος VII του κανονισμού 1408/71, τόσο στην ολλανδική όσο και στη βελγική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως;»

24. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή. Δεν ζητήθηκε και δεν έλαβε χώρα επ' ακροατηρίου συζήτηση.

Εκτίμηση

25. Τόσο η Ολλανδική Κυβέρνηση όσο και η Επιτροπή υποστηρίζουν ότι πρέπει να δοθεί αρνητική απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα. Συμφωνώ και εγώ μαζί τους.

Εφαρμοστέα νομοθεσία

26. Εκ πρώτης όψεως, τα πραγματικά περιστατικά εμπίπτουν πλήρως στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 14γ, στοιχείο β': ο L. H. Piatkowski «ασκεί ταυτόχρονα μισθωτή και μη μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος διαφορετικών κρατών μελών», όπως απαιτεί το άρθρο 14γ γενικά, και ειδικότερα «ασκεί μη μισθωτή δραστηριότητα στο Βέλγιο και μισθωτή σε [...] άλλο κράτος μέλος» κατά την έννοια του παραρτήματος VII, όπως απαιτεί το άρθρο 14γ, στοιχείο β'.

27. Στην περίπτωση αυτή, το άρθρο 14γ, στοιχείο β', προβλέπει ότι ο οικείος εργαζόμενος υπόκειται στη νομοθεσία και των δύο εμπλεκομένων κρατών μελών, κατά παρέκκλιση από τον γενικό κανόνα που θέτει το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, κατά τον οποίο τα πρόσωπα για τα οποία ισχύει ο κανονισμός υπόκεινται στη νομοθεσία ενός μόνον κράτους μέλους.

28. Η υπό κρίση υπόθεση μπορεί να αντιπαραβληθεί με τις προηγούμενες υποθέσεις στις οποίες το Δικαστήριο κλήθηκε να ερμηνεύσει το άρθρο 14γ, στοιχείο β' [13]. Οι υποθέσεις εκείνες αφορούσαν το ερώτημα

13 — Απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 1997, C-340/94, De Jaeck (Συλλογή 1997, σ. I-461)· απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 1997, C-221/95, Hervein και Hervillier (Συλλογή 1997, σ. I-609) («Hervein I»)· απόφαση της 19ης Μαρτίου 2002, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-393/99 και C-394/99, Hervein και λοιποί (Συλλογή 2002, σ. I-2829) («Hervein II»).

αν είναι δυνατό να ζητηθεί νομίμως, δυνάμει της εν λόγω διατάξεως, η καταβολή εισφορών σε δύο ξεχωριστά συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως από ασφαλισμένο ευρισκόμενο σε κατάσταση παρεμφερή με αυτήν του L. H. Piatkowski. Υποστηρίχθηκε στο πλαίσιο της εκδικάσεως των υποθέσεων De Jaeck και Hervein I ότι οι διευθυντές εταιριών ασκούν στην πραγματικότητα μη μισθωτή δραστηριότητα, μολονότι το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος [14] τους κατέτασσε στην κατηγορία των μισθωτών· κατά το άρθρο 14α, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71 [15], ο προσφεύγων σε κάθε υπόθεση από τις προπαρατεθείσες υπέκειτο συνεπώς στη νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως του κράτους μέλους της κατοικίας του και μόνον. Το Δικαστήριο έκρινε σε όλες εκείνες τις υποθέσεις ότι κατά τα άρθρα 14α και 14γ «πρέπει να νοούνται ως "μισθωτή δραστηριότητα" και ως "μη μισθωτή δραστηριότητα" οι δραστηριότητες που θεωρούνται ως τέτοιες για την εφαρμογή της νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφαλίσεως του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ασκούνται οι δραστηριότητες αυτές». Στην υπόθεση Hervein II, οι προσφεύγοντες υποστήριζαν ότι το άρθρο 14γ, στοιχείο β' (άρθρο 14γ, παράγραφος 1, στοιχείο β', όπως ίσχυε τότε) [16] και το παράρτημα VII αντίκεινται στα άρθρα 39 ΕΚ και 43 ΕΚ, στο μέτρο που προβλέπουν ότι άτομα ασκούντα μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος ενός κράτους μέλους και μη μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος ενός άλλου υπόκεινται στη νομοθεσία αμφοτέρων των κρατών μελών. Το Δικαστήριο δεν υιοθέτησε την άποψη αυτή.

29. Στην υπό κρίση υπόθεση, ο L. H. Piatkowski δεν αμφισβητεί το γεγονός ότι υπόκειται σε δύο διαφορετικά συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως, πλην όμως ενίσταται για το γεγονός ότι οι Κάτω Χώρες, και όχι το Βέλγιο, επιδιώκουν να συμπεριλάβουν την πληρωμή τόκων στη φορολογική βάση. Ο L. H. Piatkowski θεωρεί ότι αυτό αντίκειται στο κοινοτικό δίκαιο.

30. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, στην αρχική του διατύπωση, το άρθρο 14γ, στοιχείο β' [17], προέβλεπε την ταυτόχρονη εφαρμογή της νομοθεσίας κάθε ενδιαφερομένου κράτους μέλους «όσον αφορά τη δραστηριότητα που ασκείται στο έδαφός του»· σύμφωνα με αυτή τη διατύπωση, κάθε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μπορούσε να εισπράττει ασφαλιστικές εισφορές μόνο επί του εισοδήματος που αποκτήθηκε στο έδαφός του [18]. Το αιτούν δικαστήριο δέχεται ότι η σημερινή μορφή του άρθρου 14γ, στοιχείο β', δεν προβλέπει κάτι ανάλογο, επισημαίνει όμως ότι οι αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού 3811/86 [19], ο οποίος εισήγαγε την εν λόγω τροποποίηση με ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 1987, δεν παρέχουν καμιά ένδειξη προθέσεως ουσιαστικής αλλαγής. Εάν το άρθρο 14γ, στοιχείο β', πρέπει να εφαρμόζεται, με τη σημερινή μορφή του, όπως και με την προϊσχύσασα, τότε στην υπό κρίση υπόθεση θα πρέπει να εξακριβωθεί αν η πληρωμή τόκων αποτελεί εισόδημα που αποκτήθηκε στο Βέλγιο ή στις Κάτω Χώρες.

14 — Στην De Jaeck, οι Κάτω Χώρες και στην Hervein I, η Γαλλία.

15 — Το οποίο προβλέπει κατ' ουσίαν ότι πρόσωπο που ασκεί μη μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών, εκ των οποίων του ενός είναι κάτοικος, υπόκειται στη νομοθεσία αυτού του κράτους μέλους.

16 — Προστέθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1390/81 του Συμβουλίου, της 12ης Μαΐου 1981, περί επεκτάσεως στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 (ΕΕ 1981, L 143, σ. 1).

17 — Βλ. υποσημείωση 16.

18 — Απόφαση επί της υποθέσεως De Jaeck, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 13, σκέψη 40.

19 — Κανονισμός (ΕΟΚ) 3811/86 του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 1986, περί τροποποιήσεως του κανονισμού 1408/71 (ΕΕ 1986, L 355, σ. 5).

31. Όπως όμως επισημαίνει η Ολλανδική Κυβέρνηση στην υπό κρίση υπόθεση, η φράση «όσον αφορά τη δραστηριότητα που ασκείται στο έδαφός του» κατέστη άνευ αντικειμένου όταν τροποποιήθηκε το γράμμα της διατάξεως. Στην αρχική του μορφή, το άρθρο 14γ, παράγραφος 1, στοιχείο β', προέβλεπε τα ακόλουθα:

«Το πρόσωπο που ασκεί ταυτόχρονα μισθωτή και μη μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος διαφορετικών κρατών μελών υπόκειται:

[...]

(β) στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο παράρτημα VII, στη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους, όσον αφορά τη δραστηριότητα που ασκείται στο έδαφός του».

32. Ωστόσο, από το τροποποιημένο κείμενο συνάγεται πλέον ότι, στις διαλαμβανόμενες στο παράρτημα VII περιπτώσεις, ο ασφαλισμένος υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους όπου ασκεί μισθωτή δραστηριότητα, όσον αφορά τη δραστηριότητα αυτή, και στη νομοθεσία του κράτους μέλους όπου ασκεί μη μισθωτή δραστηριότητα, όσον αφορά αυτή τη μη μισθωτή δραστηριότητα.

33. Εμμένω, συνεπώς, στην άποψη που διατύπωσα με τις προτάσεις μου επί της υποθέσεως Hervein II, σύμφωνα με την οποία το γεγονός ότι η φράση «όσον αφορά τη δραστηριότητα που ασκείται στο έδαφός του» αφαιρέθηκε από τη διατύπωση του άρθρου 14γ, παράγραφος 1, στοιχείο β', όταν η εν λόγω διάταξη τροποποιήθηκε από τον κανονισμό 3811/86, δεν επηρεάζει το ουσιαστικό νόημα της διατάξεως αυτής [20]. Η έννοια, πάντως, της διατάξεως αυτής, όπως ανέφερα και στην υπόθεση Hervein II, είναι ότι τα πρόσωπα που υπάγονται στο άρθρο 14γ, στοιχείο β', δεν μπορεί να υποχρεωθούν να καταβάλλουν εισφορές για *το ίδιο εισόδημα* σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη [21]. Πρόκειται για μια θεμελιώδη αρχή που διαπνέει τον κανονισμό 1408/71 [22]. Δεν υφίσταται ένδειξη τέτοιας διπλής εισφοράς στην υπό κρίση υπόθεση: πράγματι, το αιτούν δικαστήριο αναφέρει ρητώς ότι οι πληρωμές τόκων δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του ύψους εισφορών στο Βέλγιο.

Συνυπολογισμός των τόκων στη βάση υπολογισμού των εισφορών

34. Το κρίσιμο ζήτημα στην προκειμένη υπόθεση είναι ότι το ύψος των εισφορών του L. H. Piatkowski στην Ολλανδία αυξάνεται από τον συνυπολογισμό των τόκων στη βάση υπολογισμού των εισφορών. Ο L. H. Piatkowski υποστηρίζει την άποψη ότι η

20 — Υπόθεση προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 13, σημείο 60.

21 — Σημείο 60 των προτάσεων (η υπογράμμιση δική μου).

22 — Βλ. απόφαση της 8ης Μαρτίου 2001, C-68/99, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 2001, σ. I-1865, σκέψη 25).

δικαιοδοσία εισπράξεως εισφορών στο εθνικό ασφαλιστικό σύστημα ανήκει στο Βέλγιο και ότι επομένως η πληρωμή τόκων δεν θα έπρεπε να συνυπολογισθεί στη βάση καθορισμού των εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως που οφείλει να καταβάλει στην Ολλανδία. Το αιτούν δικαστήριο αναφέρει ότι «δεν κατόρθωσε να εντοπίσει στον κανονισμό συνδέσμους που να οδηγούν σαφώς στην υπαγωγή του εισοδήματος αυτού στην αποκλειστική δικαιοδοσία ενός από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη».

35. Αποκλειστικός σκοπός των κανόνων του τίτλου II του κανονισμού 1408/71 είναι ο καθορισμός της νομοθεσίας στην οποία υπόκεινται τα πρόσωπα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού. Οι ως άνω κανόνες δεν αποσκοπούν επομένως στο να καθορίσουν τις προϋποθέσεις γενέσεως του δικαιώματος ή της υποχρεώσεως υπαγωγής σε ένα σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως. Εναπόκειται στη νομοθεσία εκάστου κράτους μέλους να καθορίσει τις προϋποθέσεις αυτές [23]. Επομένως, άπαξ και καθορισθεί, κατ' εφαρμογή των σχετικών κανόνων του τίτλου II, ότι εφαρμοστέα είναι η νομοθεσία ορισμένου κράτους μέλους, εναπόκειται σ' αυτό το κράτος μέλος να καθορίσει το εισόδημα που θα ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό των εισφορών που θα καταβληθούν στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως αυτού.

36. Το Δικαστήριο δέχθηκε το επιχείρημα ότι, σε περίπτωση που η νομοθεσία ορισμένου κράτους μέλους καθίσταται εφαρμοστέα δυνάμει του κανονισμού 1408/71, οι εθνικές αρχές μπορούν να καθορίζουν ελεύθερα τις λεπτομερέστερες διατάξεις περί χρηματοδοτήσεως του συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως του οικείου κράτους [24] και αποφάνθηκε επιπροσθέτως ότι, στο ευρύτερο πλαίσιο των διατάξεων της Συνθήκης περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, «ελλείψει εναρμονίσεως των εθνικών νομοθεσιών σε κοινοτικό επίπεδο, στα κράτη μέλη εναπόκειται κατ' αρχήν να καθορίσουν τα εισοδήματα που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως» [25].

37. Το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι, στις περιπτώσεις οι οποίες διαλαμβάνονται στο παράρτημα VII, το άτομο που ασκεί ταυτόχρονα μισθωτή δραστηριότητα εντός κράτους μέλους και μη μισθωτή δραστηριότητα εντός άλλου κράτους μέλους υπάγεται ταυτόχρονα στη νομοθεσία καθενός των κρατών αυτών και, «επομένως, υποχρεούται να καταβάλλει τις εισφορές που του επιβάλλονται, κατά περίπτωση, βάσει καθεμιάς των νομοθεσιών αυτών» [26]. Ο κανονισμός 1408/71 «αφήνει στα κράτη μέλη την αρμοδιότητα να καθορίζουν τα συστήματά τους κοινωνικής ασφαλίσεως και, ιδίως, να ορίζουν το επίπεδο των εισφορών που ζητούνται» [27]. Είναι εγγενές στο σύστημα συντονισμού που τέθηκε σε εφαρμογή με τον κανονισμό 1408/71 και το οποίο ρυθμίζει, με τον τίτλο II, τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας στους μισθωτούς

23 — Απόφαση της 3ης Μαΐου 1990, C-2/89, Kits van Heijningen (Συλλογή 1990, σ. I-1755, σκέψη 19).

24 — Απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 1999, C-18/95, Terhoeve (Συλλογή 1999, σ. I-345, σκέψεις 33 έως 35).

25 — Απόφαση Terhoeve, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 24, σκέψη 51.

26 — Απόφαση De Jaeck, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 13, σκέψη 39.

27 — Απόφαση Επιτροπή κατά Γερμανίας, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 22, σκέψη 29.

και στους μη μισθωτούς εργαζομένους που κάνουν χρήση, υπό διάφορες περιστάσεις, του δικαιώματός τους ελεύθερης κυκλοφορίας, ότι το επίπεδο των εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως που πρέπει να καταβληθούν για την άσκηση ορισμένης δραστηριότητας διαφέρει ανάλογα με το κράτος μέλος στο οποίο ασκείται η δραστηριότητα αυτή εν όλω ή εν μέρει ή ανάλογα με τη νομοθεσία κοινωνικής ασφαλίσεως στην οποία υπάγεται η δραστηριότητα αυτή [28].

38. Συμφωνώ συνεπώς με την Επιτροπή ότι ο συνυπολογισμός των επίμαχων τόκων στη βάση υπολογισμού αποτελεί απλώς συνέπεια του γεγονότος ότι, κατά το άρθρο 14γ, η ολλανδική νομοθεσία είναι εφαρμοστέα καθ' ολοκληρίαν στην περίπτωση του L. H. Piatkowski, με όλα τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που αυτό συνεπάγεται.

Περιορισμοί της εθνικής αρμοδιότητας σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως

39. Η νομολογία έχει επιβάλει ορισμένους περιορισμούς στην εκ μέρους των κρατών μελών άσκηση των αρμοδιοτήτων που διατηρούν στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως: οφείλουν επί παραδείγματι να διασφαλίζουν ότι οι εθνικές διατάξεις τους περί κοινωνικής ασφαλίσεως δεν αποτελούν εμπόδιο στην αποτελεσματική άσκηση των διασφαλιζομένων από τη Συνθήκη ελευθεριών και ειδικότερα ότι ένας διακινούμενος εργαζόμενος που έκανε χρήση του δικαιώματός του επί της ελεύθερης κυκλοφορίας δεν βλάπτεται σε σχέση με τους μη διακινούμενους εργαζόμενους [29].

40. Στην υπό κρίση υπόθεση, πάντως, δεν υπάρχει ένδειξη ότι ο L. H. Piatkowski, έχοντας κάνει χρήση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας μετοικώντας από τις Κάτω Χώρες στο Βέλγιο, υπέστη βλάβη σε σχέση με ένα μη διακινούμενο εργαζόμενο σε ό,τι αφορά την αντιμετώπιση της πληρωμής τόκων ως προς τον υπολογισμό των εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως. Δεν φαίνεται να αμφισβητείται ότι η πληρωμή τόκων θα αντιμετωπιζόταν κατά τον ίδιο τρόπο εάν ο L. H. Piatkowski δεν είχε εγκατασταθεί στο Βέλγιο, αλλά εξακολουθούσε να κατοικεί στις Κάτω Χώρες, στο μέτρο που η πληρωμή τόκων θα συνυπολογιζόταν στη βάση υπολογισμού των εισφορών (αν και αυτό τελικά αποτελεί θέμα αρμοδιότητας του εθνικού δικαστηρίου).

41. Το αιτούν δικαστήριο αναφέρεται επίσης στη νομολογία κατά την οποία η νομοθεσία κράτους μέλους περί κοινωνικής ασφαλίσεως αντίκειται στα άρθρα 39 ΕΚ και

28 — Απόφαση Hervein II, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 13, σκέψη 52.

29 — Βλ. τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Ruiz-Jarabo επί της προπαρατεθείσας στην υποσημείωση 22 υποθέσεως Επιτροπή κατά Γερμανίας, σημείο 27 και την παρατιθέμενη εκεί νομολογία.

43 ΕΚ, όταν οι εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως που υποχρεούται να καταβάλει ο ασφαλισμένος δεν οδηγούν σε καμία συμπληρωματική κοινωνική προστασία [30]. Στην υπό κρίση υπόθεση, το αιτούν δικαστήριο αναφέρει ότι οι οφειλόμενες από τον L. H. Piatkowski εισφορές επί της πληρωμής τόκων δεν αντισταθμίζονται από αντίστοιχη παροχή κοινωνικής προστασίας, μολονότι διατηρεί αμφιβολίες ως προς το αν αυτό περιορίζει την ελεύθερη διακίνηση, δεδομένου ότι οποιαδήποτε αύξηση των εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως δεν επιφέρει και αντίστοιχη ενίσχυση της παρεχομένης κοινωνικής προστασίας.

42. Συμφωνώ με το ότι η αύξηση του ύψους των εισφορών ασφαλισμένου λόγω του υπολογισμού από το κράτος μέλος του εισοδήματος από ορισμένη πηγή δεν μπορεί να θεωρηθεί αφ' εαυτής ως εμπόδιο στην ελευθερία διακινήσεως του προσώπου αυτού. Όπως υποστηρίζουν τόσο η Ολλανδική Κυβέρνηση όσο και η Επιτροπή, μολονότι η εισφορά που εισπράττεται επί της πληρωμής τόκων δεν οδηγεί σε συμπληρωματική κοινωνική προστασία, αφού ο L. H. Piatkowski ήδη έχει ασφαλιστική κάλυψη, το κρίσιμο ζήτημα είναι εάν η υποχρέωση καταβολής εισφορών αντισταθμίζεται από την κοινωνική προστασία. Το εύρος της προστασίας και ο ακριβής τρόπος υπολογισμού της εισφοράς δεν είναι κρίσιμα. Η ανωτέρω παρατεθείσα νομολογία [31] αφορούσε περιπτώσεις στις οποίες η υποχρέωση καταβολής εισφορών στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως ορισμένου κράτους μέλους δεν παρείχε στους οικείους εργαζομένους καμία κοινωνική παροχή [32] ή συμπληρωματική κοινωνική προστασία [33] ή συμπληρωματική κάλυψη κοινωνικής ασφαλίσεως [34]. Θεωρώ ότι η υπό κρίση υπόθεση διαφέρει από τις προπαρατεθείσες: καταβάλλοντας εισφορές στο ολλανδικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, ο L. H. Piatkowski αποκτά δικαιώματα συντάξεως γήρατος και παροχών υπέρ επιζώντων, οικογενειακών παροχών και ασφαλίσεως για ειδικές δαπάνες ασθενείας.

43. Το αιτούν δικαστήριο υποβάλλει, τέλος, το ερώτημα εάν θα ήταν σύμφωνη με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων η είσπραξη εισφορών στο εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως για τις πληρωμές τόκων τόσο από τις Κάτω Χώρες όσο και από το Βέλγιο. Δεδομένου όμως ότι καθίσταται σαφές από τα πραγματικά περιστατικά ότι αυτό δεν συμβαίνει στην υπό κρίση υπόθεση, δεν θεωρώ σκόπιμο να αποφανθεί το Δικαστήριο επί του ζητήματος αυτού.

30 — Απόφαση Hervein II, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 13, σκέψη 64 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία.

31 — Βλ. υποσημείωση 30.

32 — Απόφαση της 3ης Φεβρουαρίου 1982, συνεκδικασθείσες υποθέσεις 62/81 και 63/81, Seco (Συλλογή 1982, σ. 223, σκέψη 7).

33 — Απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 1996, C-53/95, Kemmler (Συλλογή 1996, σ. I-703, σκέψη 13).

34 — Απόφαση Hervein II, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 13, σκέψη 64.

Πρόταση

44. Θεωρώ επομένως ότι στο υποβληθέν από το Gerechtshof te 's-Hertogenbosch ερώτημα πρέπει να δοθεί η εξής απάντηση:

Ούτε τα άρθρα 39 ΕΚ και 43 ΕΚ ούτε το άρθρο 14γ, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, απαγορεύουν σε ένα κράτος μέλος να επιβάλλει την καταβολή εισφορών στο εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως για το εισόδημα που έχει τη μορφή τόκων που καταβλήθηκαν από εταιρία εδρεύουσα στο ίδιο κράτος μέλος σε κάτοικο άλλου κράτους μέλους ο οποίος, κατά το άρθρο 14γ, στοιχείο β', σε συνδυασμό με το παράρτημα VII του κανονισμού 1408/71, υπόκειται στη νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως αμφοτέρων των κρατών μελών.